

Agustí Ensesa Bonet
Escola de Tastavins del Gironès

El vi

Dolç de Tramuntana

Syrah i Garnatxa

És un vi dolç del Baix Empordà, produït a Fonteta. Per a la seva elaboració s'utilitza most procedent de raïms ben madurs de les varietats syrah i garnatxa, que s'ha envellit en botes de roure vell de 300 litres. Destaquen les olors de figues i prunes seques, suc de raïm, tocs mentolats combinats amb xocolata i fruita confitada. Notes de la seva cria en fusta. L'acidessa del most original està molt ben integra-

da, el que fa que no resulti empalagós malgrat la seva dolçor. Untuós en boca, amb molt volum i intensitat. És fresc i amb molta personalitat. Bon maridatge, una mica fresc, amb neules de Nadal. Preu aproximat: 10 euros.

El celler elaborador: Mas Patiràs, el celler elaborador del vi, està situat al jardí botànic «Jardins de l'Empordà» de Fonteta. Pren el seu nom de la masia que hi ha al lloc, i fa referència a

la tradicional falta d'aigua que ocasionava sacrificis als seus masovers. Excepcional situació en plena vall de Les Gavarres. Fa anys va captivar la païstgista alemana Helga Kurrle, que va convertir el lloc en un paradís botànic. Actualment, un projecte de reconversió de les vinyes encapçalat per Francesc Torrent, amb l'assesosament tècnic de l'enòleg Angel García, continua la tasca de l'elaboració de vi i el cultiu de la vinya, iniciat fa més de tres-cents anys. El celler està inscrit en la D.O. Empordà. Per a més informació: www.jardinsemporda.com i www.girovi.cat.

Col.leccionisme

Temps de calendaris

Alguns dels més coneguts compleixen segle i mig de vida

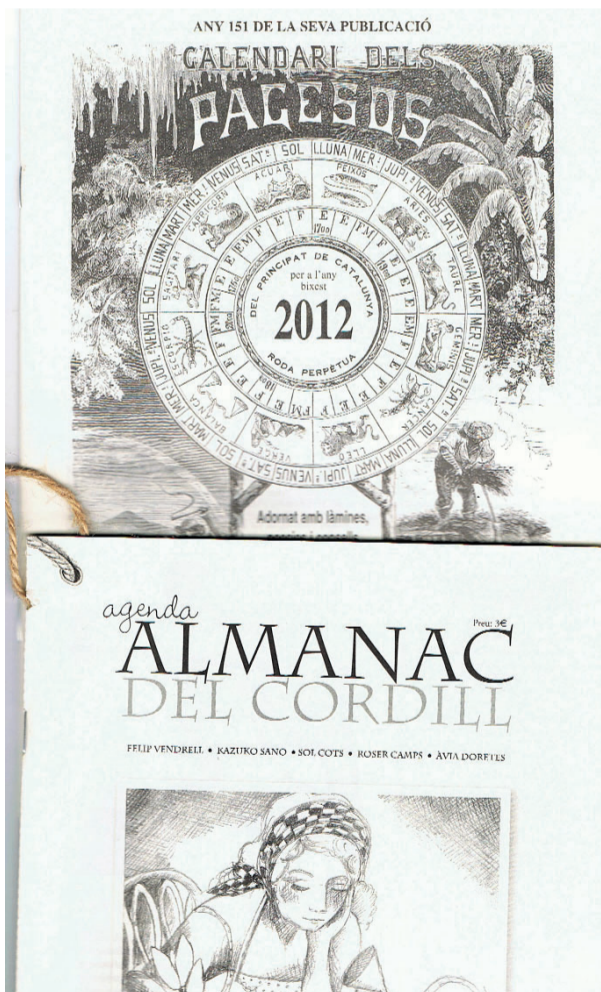
Xavier Romero

Amb l'arribada de les dates nadalencues i el final de l'any tornen a aparèixer els tradicionals calendaris i almanacs que al nostre país, i especialment entre la gent gran, han tingut tanta acceptació de sempre, fins i tot darrerament, tot i la reducció d'edicions i de tiratges a causa de les noves tecnologies de la comunicació. El degà d'aquests calendaris, el dels Pagesos, en la seva 151ena edició continua oferint la mateixa portada de sempre, un gravat que mostra un magnífic trencaclosques amb una parella de bous llaurant, la collita del cereal, al·legories de les quatre estacions, i la roda perpètua del Principat de Catalunya, en aquest cas per a l'any bixest 2012. A l'interior, està ornamentat amb làmines, poesies i consells, amb aquesta salutació: «Un any més, el Calendari arriba i no s'encanta; d'anys, ja en té cent-cinquanta!: un sonat aniversari. I ara farem constar-hi un fort desig compartit de tenir amb gran delit un any ple d'alegries, millorant economies, des del gran fins al petit».

Aquest llibret de Publicacions Tomàs, S.C.P., de Barcelona, a més a més del calendari i el santoral, i de la relació de mercats, fires i festes locals de tota mena, acostuma a presentar escrits a tall de crònica de l'any que s'acaba, i d'altres de clar contingut etnològic. En la present edició hi ha *Judici de l'any*, de Marta Ibàñez; *Les crisis alimentàries*, de Joan Tomàs Bilbeny; *La cobla més enllà de la sardana*, per Jesús Ventura; *Les trementinaires*, *l'ofici de les dones* i *Dites de passió*, d'Amadeu Carbó. Un escrit final a tall d'editorial fa balanç dels 150 anys de la publicació i de les entitats que van acollir l'exposició antològica que es va organitzar amb motiu de l'efemèride.

Un altre almanac molt popular és el *Calendario religioso, gastronómico y literario de Fray Ramón*, *Ermitaño de los Pirineos*, que ja compleix 137 anys de vida i que, com l'anterior, aporta moltes dades d'interès general, especialment relacionades amb les festes locals i el costumisme popular.

Per la seva banda, *l'Almanac del cordill*, de l'editorial Grata Lectura, torna un any més a la seva cita de cada temporada, aquest cop a través de tres presentacions diferents: la coneguda agenda, matriu de l'almanac, «tradicció i cul-

tura popular per a la casa, l'hort i el jardí»; un llibret de menor tamany però amb un munt de pàgines, titolat *Cordill onomàstic*, i un altre fulletó que es diu *Cordill, el pa i la farina*. Tots tres models de publicació van acompanyats del típic cordill, ideat de bon principi per poder penjar-lo de qualsevol clau darrere les portes.

Aquest almanac incorpora tot un seguit de petits poemes farcits de frases fetes, de dites del costumari popular, de faules, d'explicació de tradicions, de suggeriments per a la collita dels productes del camp i del bosc, de gastronomia, de plantes i animals, de rondalles...

Els col·leccionistes de temes etnogràfics i costumistes estaran alerta de nou alerta a l'edició d'aquesta mena de publicacions, que no només serviran per anar compilant els exemplars anuals, sinó que en alguns casos també oferiran informacions aprofitables per anar arrodinant treballs i exposicions al·lusives.

Gironins del segle XIX

Francesc Albert Paradís

«Què diu el germà de la Victòria?». Cada tarda que anava a la tertúlia de l'Ateneu aquella era la primera frase que sentia. Com si fos l'actor d'una obra de teatre, era la frase que marcava la seva entrada a escena.

Francesc Albert Paradís va néixer a l'Escalca el 1871 en el si d'una família de propietaris rurals de l'Empordà. Era el segon de quatre germans: dos nois i una noia, més petita, nascuda el 1869 i de nom Caterina. També coneguda en el món de les lletres amb el pseudònim de Víctor Català, Caterina Albert és un de les escriptores més importants de les lletres catalanes.

Precisament la transcendència pública de la seva germana va deixar en un segon pla Francesc Albert, que va estudiar la carrera de dret a la Universitat de Barcelona. Una vegada llicenciat, aquest escalenc va preferir quedar-se a la capital catalana, on va obrir el seu despatx professional.

Coincidint amb el canvi de segle, es va anar involucrant en la societat barcelonina. De fet, era un habitual de les tertúlies dels cafès de la ciutat i, especialment, de les de l'Ateneu barcelonès, on el 1911 va pronunciar una conferència titulada *Un aspecte de la crisi econòmica actual*. Amb aquella xerrada va voler analitzar la situació financera del moment.

Com passava en moltes famílies empordaneses republicanes d'abans de la guerra civil, en el cas dels Albert la ideologia política també es va transmetre d'una generació a l'altra. Francesc, com abans havia fet el seu pare, Lluís Albert Paradedda, va formar part de les files del republicanisme. En el seu cas, durant els anys trenta va estar vinculat a Esquerra Republicana de Catalunya (ERC). A més, va col·laborar amb *L'Autonomista*, el diari propietat de la família Rahola i portaveu dels republicans de les comarques gironines.

Cap al final de la seva vida, l'advocat escalenc va tornar a la terra que l'havia vist néixer per dedicar-se a gestionar el patrimoni de la família. Sembla que en la seva decisió de deixar la capital catalana hi va influir el profund impacte que li van causar les seves vivències durant la guerra civil.

Francesc Albert Paradís va morir quan tenia vuitanta anys, el 1951.

La seva germana Caterina ho va fer el 1966, quan estava a punt de complir els noranta-set anys.

Xavier Carmaniu Mainadé
Historiador i periodista